

זיגמונט פרנקל: שלושה סיפורים קטנים

האיכר והנחש

לאחר שהפיש, החליק הנחש על-פני החדר ותפס עמדה בפינה, ראשו גטוי וגינז מעט מצד אל צד. באמצע החדר שם האיכר את רגלו על כיסא והתיר את השרוך. היו שני חורים עשויים-למשעי בעור במקום שנכנסו העקצים. אף כי לא זכר שום כאב, לא היה בטוח בדבר; ובתוכו, בדממת-אימים, כבר היה מקום מתפנה-והולך לידיעה שעתיד הוא למות בתוך שעות מספר.

היתה מריחה ירקרקת של ארס על גרב-הצמר, אבל העור מתחתיה לא נפגם. האיכר נשם נשימה עמוקה מאד ומצא עונג חריף בנשימה. אחר-כך חזר וקשר את שרוך-הנעל ועמד על רגליו.

"מוטב", אמר, וניגש אל הפירה, שלידה היתה קופה גדולה של עצי-הסקה על הרצפה. החורף קשה היה מלכתחילה, הקור היה עז, היו סופות-שלגים, והזאבים היו רעבים ונועזים יותר מכפי הרגיל. בביקתו של האיכר היתה הפירה צריכה להיות מוסקת כל היום כולו כדי שאפשר יהיה לגור במקום; אף-על-פי-כן לא היה מחסור בעצי-הסקה, וככל שהיה הקור בחוץ גדול, יותר היית נהנה לשוב הביתה וללגום כוס יין נוכח האש.

האיכר ברר לו מקל כבד מתוך הערימה וניצב מול הנחש. "מוטב", חזר ואמר. "זה ילמד אותי להתיחס בטוב-לב אל יצורים בזויים כמוך. זו, חביבי, היתה ההפשה האחרונה שהפשת בחייך הארוכים". והוא פסע פסיעותיים-שלש לעבר הזוחל.

"או ההפשה שלפני האחרונה", אמר הנחש. "כאשר הפשתי אותך, עדיין הייתי נרפה וכבד-תנועה בגלל הקור. מאז הספקתי להתחמם קצת ונדמה לי שעכשיו כל חושי עמדי. זאת הפעם אפשר יחדרו העקצים קצת מעל לגעל, ואתה יודע דבר זה מה פירושו. אני גם אפעל מתוך הגנה-עצמית".

האיכר נעצר כמהסס.

"אבל מדוע היית צריך להפיש אותי בכלל?" שאל.

"כאשר רק חשתי חום במידה שהספיקה לי לראות ולזוז קימעה, היה הדבר הראשון שהבחנתי בו נעל כבדה וגדולה מרחק כמה זרתות מאפי. כשאני רואה נעל קרובה כל-כך, הרי קודם אני מכיש ואחר-כך אני מברר את המצב. זהו אינסטינקט טבעי".

"אך כלום לא עלה על דעתך כי במקרה זה היתה איזו מידה של טוב-לב קשורה בדבר? שאני ודאי הבאתי אותך אל המקום הזה כדי שתתחמם ותשוב לחיים, לאחר ששם בחוץ היה לך קר וכה קשוי היית שם, קבור למעשה מתחת לשלג?"

"בכל חורף אנו חשים קור ומתקשים ושום דבר אינו קורה לנו. לאמיתו של דבר, היתה זו בעצם התערבות במעשי הטבע מצדך, אף כי ברור שעשית זאת מתוך בורות. מבין אתה, אתה שייך ליונקים, בעלי-חיים המידם, וגופכם שומר תמיד על טמפרטורה קבועה על-ידי שחלק מן המזון שאתם אוכלים אתם ממירים לחום. סידור כזה יש לו הסרונות משלו, במיוחד בחורף. הכרח לכם בבגדים חמים ובעצי-הסקה, ולשם כך עליכם לעבוד. כדי לעבוד היטב, הכרח לכם בעוד אוכל, וכדי להשיג עוד אוכל עליכם לעבוד קשה עוד יותר, וכן הלאה. כשהאביב מגיע לבסוף, אתם קופצים משמחה, ואומרים כי הסיפוק האסתטי משמיהת-הכלת ומשירת הציפורים הוא הסיבה לעליזותכם. אפשר מאד שפך הדבר אצל המשוררים שבכם, אך אתה, ידידי, פשוט גות לך להתהלך בשרוולי חולצתך. כשאינך צריך לחטוב עצים כה הרבה ולהשכיב את אשת שכןך בשיחים בלי להסתכן בעכוז מוכת-כפור. לא כך הדבר אצלנו, הזוחלים. אנחנו בעלי דם קר, ופירוש הדבר שהטמפרטורה שלנו שווה תמיד לזו של האוויר שמסביב. בחורף אנו נכנסים לתקופת תרדמה; תהליכי החיים שלנו מואטים ואנו פוסקים למעשה מלחיות עד שמוג-האוויר חוזר ומתחמם. ממילא אין לנו הרבה מה לעשות בחורף; החיות שאנו צדים למאכל גם הן ישנות את שנת-החורף, ואין טעם להטיל ביצים בשלג".

האיכר האזין מתוך עניין.

"שאר-בשר אחד שלי נפל פעם מעגלה", אמר, "וחדשים אחדים היה מוטל ללא הכרה בבית-חולים. הוא אומר שחסר לו חורף אחד בחייו; הוא זוכר שצנח מעל עגלת-שחת בסתיו ופקח את עיניו באביב".

"זה הדבר בערך", אמר הנחש. "ודרך-אגב, באשר להכשה. כשאנו הולמים, אנו עושים זאת לשם אוכל או מתוך הגנה-עצמית. במקרה הזה האחרון, עלול מישו להתקרב יותר מדי מבלי משים ולהיעקץ, כמו שאתה כמעט נעקצת, בטעות, כי נדמה לנו שאנו מותקפים. אך לעולם אין אנו יוצאים מגדרנו ומפישים מישו רק לשם ההגנה שבדבר, ובכל הכבוד הראוי יש לומר כי הרבה והרבה מחברין בני-האדם לא כך הם נוהגים".

"זה נכון", אמר האיכר וצחק. הוא ישב אל השולחן ומזג לו כוס בירה. אחר-כך, כאילו נמלך בדעתו, קם ממקומו, מילא קערית חלב, ובמקל הדף אותה לעבר הנחש. "כשהייתי ילד קטן", אמר, "היינו יורדים אל הנהר לדוג. היה עשב גבוה על החופים, ובו המוני נחשים ארסיים ירוקים, בדיוק בצבע העשב, וכך לא היו נראים ממש. התכחמה היתה לצעוד לאט-לאט, להקים הרבה רעש, והם תמיד הסתלקו. מידה כנגד מידה".

"ובכן רואה אתה", אמר הנחש. "רוב הסיכסוכים באים בגלל ידיעה בלתי-מספקת. עכשיו שאנו יודעים יותר זה על זה, האם לא תוכל פשוט לפתוח את הדלת ולתת לי לצאת? אתה גר במשק ואני ביער, ואין כל סיבה שנפריע זה לזה בעתיד".

הירהר האיכר מעט, תוך שהוא מסתכל בנחש מעל לספל הבירה שלו. "יפה", אמר לבסוף, ניגש אל הדלת, פתח אותה והרתיע לאחור.

הנחש ליקק ליקוק אחרון מן החלב החם, החליק-עבר בחדר ויצא מן הדלת, ושם פניו לעבר היער. האיכר לקח מקל מעל השולחן וצעד אחריו בריחוק בטוח. "לאן אתה הולך?" שאל הנחש, בלי להיעצר. "ללוות אותך קצת", אמר האיכר. "במקל?" "במקל".

היתה שתיקה קצרה, תוך שהנחש מרחף מהרה ככל האפשר מעל לשלג שהחל לקרר את גחונו, והאיכר צועד בריחוק פסיעות אחדות מאחור. "למה?" שאל הנחש.

"אגיד לך בגילוי-לב", אמר האיכר. "יש לי בבית ילדים קטנים שאוהבים ללקט פטריות וגרגרי-יער בקיץ, והם הולכים יחפים. אינני רוצה שיקרו להם דברים בטעות כאשר ייתקלו בך כשאתה ישן בשמש. אנו פשוט לא נוצרנו להתקיים יחדיו בשלום, אתה ואני. אפילו בתנ"ך יש משהו על זה".

"לא תרצח", אמר הנחש ללא תוקף-הכרה, עם שניסה להסתתר בשית קטן שעברו על פניו. האדמה המכוסה שלג היתה קשה וקפואה, ולא היה בה חור להיטמן בו. הנחש ניסה להתמזג עם הענפים הצנומים ונטולי-העלים, אך האיכר רק עמד לו שם בשען על מקלו ומתבונן בו בקור-מזג.

"ארצות, והדבר לא ימנע ממני כלל שינה בלילה", אמר. "הדיברות הללו אינם חלים על נחשים".

הנחש עזב את השיח והמשיך בדרכו אל היער. האדמה עדיין היתה מוצקה וקשה, השיחים הדלים בין העצים לא היה בהם כדי מחסה, והנחש חש איך גופו הופך קר יותר ואטי יותר ככל שהמשיך בזחילתו. אור-דימדומים החל לרדת, אבל הנחש ידע כי הקור יעצור בו בטרם יספיק החושך למנוע את האיכר מלהפיק את זממו. הוא המשיך בדרכו במהירות פוחתת-והולכת, תוך שהוא משייר בשלג שובל-עקבות ארוך וחינני שעוד-מעט יסתיים בכתם מרוח של דם. ואז, מאחריהם, יילל זאב, ועוד אחד ענה לו.

העבעת

רעה היתה תחילתו של היום הזה. אני אך התעוררתי, פצחתי קצת בשיר על ענף, צדתי שנים-שלושה חרקים שעדיין היו קלים וגרפים מחמת הלילה הקר והטל, ושתייתי מן הנחל, והנה עפתי היישר לתוך רשת הפרושה תחת העצים. לאחר קצת פירפורים אינסטינקטיביים הסתבכתי כהלכה. אחר-כך גרגעתי, ובעוד ראשי מתפלש בתוך הרשת סיפמתי לעצמי את המצב.

היתה זו רשת מיוחדת לציד ציפרים, גבהה קרוב לשני מטרים וארפה כעשרים, והיא עשויה חוט שחור דק אך חזק. נדמה לי שהיא קרויה רשת-ערפל. יכול אתה לראותה אל-נכון אם תשב על ענף סמוך אליה, אך כשאתה עף בשטח מיוער ומתרכז בעצים

ובמעברים, הריהי סמויה ממש מן העין. שום אבר לא נשבר ולא נמתח אצלי כאשר נקלעתי לתוכה. כשהייתי תלוי לי וראשי למטה לא היה זה נוח, אך בעיקר חששתי מפני מה שיבוא אחר-כך. ודאי יהיה זה אדם, אבל אם יתמהמה הרי יוכל זה להיות גם חתול-בר או נמיה; לא הייתי גבוה ביותר מעל לקרקע. הדעת נתנה שיהיה זה אדם; הולכי על ארבע מעדיפים להצניע לכת בזמן שהוא בסביבה.

מעשה שהסתבכתי ברשת הזאת, הרי אולי טוב הדבר שזו עדיין פלשתינה, ליתר-דיוק ישראל, בה אני עובר בדרכי מאפריקה לאירופה הצפונית, ולא איטליה. שם האנשים אוכלים כל ציפור שיכולים הם לתפוס, ותהיה קטנה ונחמדה ככל אשר תהיה, ואילו שם נשפיתי כך כי אז הגעתי עד לעת ערב למחבת. כאן יש עדיין סיכוי. ודאי, עלול להזדמן ישראלי אוכל-ציפורים-קטנות-השמועה אומרת שמהגרים יש אצלם מכל קצווי תבל, לרבות איטליה-או מישוה שנשלח מן האוניברסיטה להשיג עופות לשם פיתלוג. אך אולי יסתפקו בשימת צמיד קל של אלומיניום על רגלי ואחר-כך יניחו לי לנפשי כדי לשוב ולהסתכל בי אולי בעתיד, ובמקרה זה אהיה בידיים טובות-אם חייב אתה להימצא באיזה ידיים בכלל.

התחלתי לחוש צמא וחולשה כאשר סוף-סוף הופיע האיש הזה. משקפת היתה קשורה לו על צווארו ובידו היתה שקית-בד קטנה, סימן לכך שהוא חוקר-טבע וכי במקרה הגרוע ביותר תושם טבעת על רגלי.

היתה עדיין מידה של סיכון שכן אם אין הוא אלא מתחיל מגושם עלול הוא לשבור אחת מכנפי או מרגלי בעודו משתרר אותי מן הרשת; אבל אם לא יעשה כן יש לי סיכוי טוב יותר לברוח בטרם ישים אותי בילקוט, ולכן הייתי נוח ושקט בתחילה, העמדתי פנים כאילו תש כוחי כליל. ביד מגוסה ועדינה למדי שיחרר אותי מסבכי הרשת. חיפיתי לרגע שבין הרשת והשקית, צווחתי, ודקרתיו שתי דקירות טובות באצבע. הוא אף לא הניד עפעף, ואני נמצאת מוטל בתוך שקית קטנה וקשורה לבטח, שהיתה נקבובית למדי ואפשר היה לנשום בה, ובה גם קצת מקום להסתובב בו. זה היה נוח בהחלט, דומה למדי לקן מסוגר בשיחים, ואני גם לא הייתי כבר בשמש.

זמן-מה טילטלו אותי והביאו אותי לאיזה צריף, אם לדון על-פי חריקת הדלת והרצפה. תלו את השקית שלי על-יד עוד כמה שקיות שאחים שבוים מפרכסים בתוכן. כאשר הגיע תורי שוב הוציאו אותי מן השקית, שוב במומחיות רבה, צווארי בין אמה לאצבע של יד אשה, ראשי משתרבב החוצה, ושאר גופי בתוך פפה. האחיזה איפשרה לי רק לנשום בנקל ולא לעשות עוד מאומה. קודם-כל זיהו את המין שאליו אני שייך; הואיל ובמקרה זה מין שכית למדי הרי חלק זה לא ארך הרבה, אף כי לא נהניתי ביותר כאשר השיבו רוח על כרסי כדי לראות מה צבע יש לנוצותי התחתונות ואם שמן אני או רוה. אחר-כך מדדו את כנפי, את זנבי, את מקורי ואת רגלי בסרגל, והגיעו לכלל מסקנה שאני נציג בינוני ורגיל של בני-מיני, ומוטב היה כך. אילו גילו בעיניהם החדות איזה דבר בלתי-רגיל, אין לדעת מה היו עלולים להחליט לעשות בי. אחר-כך עטפו אותי בשקית דקה של פלאסטיק, תלו אותו על מאוננים קפיציים קטנים, מצאו שמשקלי ששה גרמים וחצי, רשמו את כל הפרשה בספר,

ולבסוף הצמידו את הטבעת הזאת אל רגלי. היא לא היתה מהודקת, לא שיפשפה ולא הכאיבה, ומשקלה כהוא-זה. לאחר-מכן פתחו את החלון ושילחוני החוצה. לאחר כל מה שעבר עלי, היה זה ודאי המעוף המענג ביותר בכל ימי-חיי. פניתי אל שיח גדול מעבר למקווה-מים ורגעתי על ענף, תוך שאני מתאושש ומשתדל להתמצא. לא הייתי רחוק ביותר ממקומותי הרגילים, וכשחזרתי שמה שמחתי לראות שגללו את הרשת בינתיים: לא היתה לי כל כוונה לעוף אל תוכה בפעם השניה. אחר-כך שתיתי מן הגחל, תפסתי כמה זבובים, ושבתי להיות כמימים-ימימה, פרט לטבעת המתנוצצת על רגלי.

חסרת-משקל היא כמעט ואינה מפריעה לי בשום-פנים. אך ככל שאני מביט בה וחושב עליה, יותר אני שונא אותה ואת מה שהיא מסמלת. חובות שבטבע וסכנות שבטבע הם דברים שאנו יעודים להם מלידה. קיומי היה בטוח הרבה יותר אילו בקעתי מביצתו של בז, אבל מצד שני העופות הללו רק צורחים ומגמגמים כפעם-בפעם בעוד אני גאה למדי על בת-שירי, והיטב אני ידוע בשל כך. אם אתה ציפור קטנה עליך לעשות מאמצים לא מעט כדי להגיע לבגרות. אם משהו צד את אמך או מגלה את הקן, אפשר שלא תבקע כלל או שיאכלו אותך בטרם תדע מה כל הענין כולו. ואחר-כך הרי לך הסכנות של בגרות והנדידות; רק החזקים נשארים. אבל אתה מוצא בזה מעין הנאה; חשד יש בך שהחיים היו משעממים יותר בלי הדברים הללו, ושירך לא היה צלול כל-כך. אתה מקבל את הטוב ואת הרע כאחד, והרי הם כמו גבו וכרסו של אותו עוף.

אבל טבעות-המתכת הללו לא היו בתכנית המקורית. חזקה היתה עליך שתדאג לעצמך, ומשך שבועות אחדים בכל שנה-לקן שלך ולגוזליך. היה בכך משום עבודה קשה והנאה גדולה במידות הנכונות. עולמך היו השיתים והנחלים והשמיים, והימים והיבשות אשר עברת בנדודיך, והקן, והענף שלידו, שעליו שרת בפוקר. שותפיד בחיים היו החרקים אשר צדת, ובת-זוגך, והיצורים הקטנים צהובי-המקור בקן שתמיד הם רעבים אך נתמדים וחמים הם תחת כנפיד בלילה, והנצים והבזים שהשתדלת כמיטב יכולתך שלא יבחינו בך. אבל כולם, המזון, הידידים, השכנים, האוהבים, הגוזלים והטורפים, השתייכו לאותו עולם, היו חלק מאותה חברה, בין אם האינטרסים שלהם חופפים את שלך או מתנגשים עם שלך. היה זה מעגל סגור והיית חש עצמך בו ככתוך שלך.

דבר אחר הוא כשאתה נעשה עמית-מחקר פעיל באוניברסיטה של אנשים. הצורה הגלילית הבוטה של הטבעת הזאת, ברק המתכת שלה, והאותיות והמספרים הוויתיים המודפסים עליה אינם שייכים לכאן, אינם מתמזגים עם החיים האלה, והם לא נועדו לכך שתהיה ציפור נושאתם בכל אשר תלך. דומה הדבר לרשת אחרת העשויה טבעות של מתכת ופנקסי-רישום וכרטיסי-תיוק הפרושה על-פני תבל. לפעמים, כשאתה מתבונן בטבע סביבך, ומקשיב לשירת הציפורים, שירתך שלך או זו של זולתך, וחש בהלמות לבך למראה בת-זוגך או הפעוטות שבקן, יש בך הרגשה שכל זה לא אירע סתם מאליו, שאיזה חכם מופלג וכל-יכול שאינו מת לעולם ואולי

אין לו אפילו גוף כמו שלנו המציא ועשה את כל זה, ושאלו מתוּיק כל מה שאפשר והוא יודע היכן כל אחד ומה הוא עושה בכל עת בתוֹנה. אבל הוא מסתדר בלי רשתות וטבעות, או שלפחות הרשתות והטבעות שלו בלתי־נראות ונטולות־משקל, הן חלק ממנו. כשאנו אוכלים ושרים ומגדלים את גוזלינו ונאכלים אולי אנו עושים זאת בשבילו, בהתאם לתכנית שלו, אבל אין זה ידוע לנו, זהו חלק מחיינו, חלק מאתנו. לא כך הטבעת הזאת המסוימת. כאשר גמרו לזהות ולמדוד ולשקול ולרשום אותי, ושמו את הטבעת הזאת על רגלי, ופתחו את החלון ושילחו אותי החוצה, הרי שיחררו רק אותו חלק ממני שיוכל לחיות עם הטבעת הזאת משך שנים, ולעבור את הימים, ולאחוב נקבות, ולקלוע קנים כמקודם. אבל משהו ממני נשאר ברשת האפלה, ושירי לעולם לא יהיה עוד כשהיה.

חרב דמוקלס

האלים קנו את הרעיון במשיכה מדיזניסיוס הבכור ותלו חרב מעל ראשי. אולם הגירסה המקורית היתה למשך ערב אחד בלבד. דמוקלס ודאי ישב לו עצבני למדי ותאבנו הרגיל לא היה לו אך ידע כי הסכנה תחלוף עם המשתה, מיד לאחר שיעזוב את מושבו, אלא אם כן תפול החרב לפני כן. במקרה שלי הרי זה ענין אחר. הדבר תלוי על ראשי זה ששה חדשים, יומם ולילה, בכל אשר אֵלך, בלי שיגלה איזו כוונה להיעלם.

בוקר אחד התעוררתי רגוע ורענן (בלילה המסוים ההוא ישנתי לבדי) וכשעיני עודן עצומות שאפתי מלוא ריאותי אוויר צונן וצלול ששפע מבעד לחלון הפתוח מן הגן והאזנתי לשירת הציפורים באילנות. אחר־כך פקחתי את עיני וראיתי דבר הדומה מכל הבהינות לחרב השופה וקצרה התלויה בחצי הדרך בין גב חטמי לבין תקרתו של חדר־המשכב. הואיל ומופר לי קו־הגבול של השינה, אותם רגעים בהם אתה כבר ער כדי־כך שיכול אתה לתפוס כי חלמת תוך שאתה רואה עדיין את שארית החלום. שבתי ועצמתי את עיני, אלא שנקטתי אמצעי־זהירות, התגלגלתי הצדה ומשכתי את השמיכה על ראשי. כעבור שעה קלה שבתי ופקחתי את עיני, ועתה שהייתי שוכב על צדי הגחתי להן להתמקד בחלון של חדר־המשכב ובעלוותם של העצים שבחוץ. נראתה ראשיתו של יום יפה מאד. העלים הירוקים היו זעים ברוח קלה, וענני־הכבשים הקטנים שטים היו בשמיים הכחולים גבוה מעליהם. לעת הזאת הייתי ער לגמרי, ושוב הרמתי עיני.

החרב עדיין היתה שם. היא זוה בדיוק כמרחק בו התגלגלתי הצדה ושוב היתה מכוונת אל מצחי.

גרעתי עיני ממנה, יצאתי מן המיטה, ניגשתי לחדר־האמבט, ושטפתי ראשי בקילוח של מים קרים. לאחר שהתנגבתי במרץ רב במגבת גסה, עמדתי בפתח והסתכלתי בתקרה מעל למיטתי המעוכה. לא היה שם דבר, לא סימן לכך שאיזה דבר תלוי היה אי־פעם משם. אחר־כך נשאתי עיני במאונך כלפי־מעלה.

החרב היתה מעלי, מכוונת אל ראשי.
הרמתי את הטלפון וצילצלתי לרופא שלי. הוא חוקר מפורסם, אך הואיל וכסף רב
דרוש לו למחקריו מוכן הוא לקבל מספר חולים עשירים ולא היפוכונדריים יותר
מדי. אנחנו גם ידידים טובים, אף שהוא קשיש ממני כדי דור אחד.
הוא הודאג כאשר שמע את קולי בטלפון בשעה כה מוקדמת בבוקר.
"לא", אמרתי לו, "מבחינה גופנית הכל כשורה. באיזו מידה יש לך ענין בדמיונות-
שווא?"

"ענין רב", אמר. "אבל אתה, מכל האנשים שבעולם?"
"כן, לפתע-פתאום. רק חפץ חד, ברור ומציאותי מאד".
"לא השתמשת בסמים, במקרה?"
"לא".

"ופרט לזה אתה בכי-טוב?"
"יותר מתמיד".

"אני בא. אהיה אצלך בעוד חצי שעה".
"אני מודה לך".

צילצלתי אל משרתי והוא נכנס והביא כוס-שחרית של מיץ-תפוזים על מגש של
כסף. בקולו הרגיל אמר, "בוקר טוב, אדוני", וצעד אלי כשהוא מגביה את הטס
כאומר להגיש לי את הכוס אלא שהוסיף להגביהה יותר ויותר ונעצר סמוך אלי ממש
והמגש מעל ראשו כמו שלט-מגן.

"פנה הצדה בבקשה", אדוני, אמר. "אני מתנצל על שפתאום נפלתי טרף לדמיונות-
שווא ובלי דיחוי אפנה לרופא, אבל ברשותך רוצה הייתי לברר אל-נכון כי מה
שראיתי הוא דבר של דמיון ולא סכנה של ממש לגופך".
"אתה מתכוון לחרב?"

"כן", אמר, מגלה סימן ראשון של פתיעה.
"יש מה-שקוראים דמיונות-שווא קבוצתיים. אני כבר הזמנתי את הרופא שלי והוא
עוד-מעט יגיע".

הרופא נכנס בחיך וידו מושטת, עד שנעצר באמצע החדר והחיך סר מעל פניו.
"מה ההמצאה הזאת, לעזאזל?" קרא. "זה דבר מסוכן!"
הוא שאל שאלות ואנחנו עשינו ניסויים. הוא הסכים שהאווירה אינה מסייעת
לדמיונות-שווא המוניים—בוקר צח ובהיר, אור-שמש עז, וכולנו לאחר שנת-לילה
טובה. קראנו את המשרתים אחד-אחד וכל אחד מהם נתן תיאור זהה של החרב
בעוד היא מתנהלת בעקבותי בחדר. הרופא ניגש אל הטלפון והזמין כמה חוקרים
ממודעיו לבוא מיד.

חרב זו היא מן הסוג הקצר והישר ורחב-הלהב ודומה כאילו היא עשויה-להלל. אין
עליה מתכות יקרות, אבנים, מילואות, או קישוטים אחרים, אבל הנשק יש לו הדרה
וסגנון שהמומחה מבחין בהם מיד. חודה חד; בהישען על משקלה של החרב—כשני
קילוגרמים או יותר—ודאי לא תתקשה כלל להרגני תיכף-ומיד אם אמנם תפול.

השערה היחידה המחזיקה אותה היא שערה לבנה וארוכה, מן-הסתם שערת סוס, מתותה והדוקה מפובד החרב; קצה העליון כמו גמוג באוויר. חברי-החוקרים ישבו להם תחילה בכה-זוכה וכתבו תיאור מפורט של חזיון-הביעותיים. הם גם צילמו במצלמת פולארואיד, והשיגו הדפסות בור-במקום. החרב גראתה ברורה לא פחות מכל חפץ אחר שבחדר, ובזאת החלישה את התיאוריה של דמיון-שווא. לאחר שבדקו את ממשותה של החרב, התחילו לעשות בה ניסויים. אחד החוקרים עלה על כיסא וניסה לגעת בה. הוא ספג מעין הלם חשמלי. לא היה זה הלם מאוס ופתאומי אלא מין תחושה של דיגדוג שראשיתה בריחוק חצי אמה לערך מן החפץ, והיא גוברת-והולכת ככל שהיד מתקרבת, ונעשית כבדה-מנשוא כשיעור זרת אחת או שתיים מן החרב. אותו דבר קרה כשהיית מקרב מספרים אל השערה, ניסוי שאני התנגדתי לו בתוקף אלא שביטלתי דעתי מפני דעת הרוב למען המדע. הזרם המזור היה מגיע אליך באמצעות כל חפץ שהוא, בין שהוא מוליך-חשמל ובין שאיננו כן; מקל של עץ, חכה של פייברגלאס ושפופרת של מתכת העבירו את ההלם במידה שווה. כאשר שם אחד החוקרים חלוק-חצץ במקלעת ומתח את הגומי, שינתה החרב את מקומה ונתלתה מעליו. הוא לא ירה. החוקרים ביקרו אצלי עוד פעמים אחדות והסבר לא מצאו.

משך ימים אחדים הובאו תמונותי בכל העתונים, אני וחרבי, והייתי זוכה לתשומת-לב מרובה כל-אימת שיצאתי מן הבית. אולם כעבור זמן-מה התרגלו הכל לחרב, ובמידה ידועה התרגלתי גם אני עצמי. אם עדיין היה מישור שואל אותי עליה ברחוב הייתי משים עצמי כבד-שמיעה, מגבע יד אל אזני עד שהיו ראשינו מתקרבים זה אל זה. הואיל ותמיד ליותר אותי החרב, היה האיש גרוע לאחר בחרדה ונחפז לסיים את השיחה.

בבית ניהלתי כמה ניסויים משלי. קודם-כל רציתי לראות מה קורה בחדר שאין גבהו מספיק בשביל החרב. התווילה שלי מרווחת מאד, אבל מתחת למדרגות יש חדר בו כמעט אינך יכול לעמוד זקוף בלי שתגע בתקרה. הוא משמש מחסן לציד-ספורט ישן ולשאר גרוטאות. פעם אחת, בעת נשפיה, השכבתי שם אורחת אחת על רצפת-האבן, אך כאשר הסתלקו האחרים נכנסנו לחדר-המשכב שלי להמשיך ביתר-נוחות. כשנכנסתי לחדר לא גראתה החרב בשום מקום. המתנתי דקות אחדות, ואחר-כך יצאתי וראיתי שהחרב מחכה לי בחוץ. השדר היה ברור ומחמיא. אין חפץ לחרב בקרבנות מכוצים, ואין היא מצפה לכך שאוכל לחיות שפוף משך פרק-זמן ניכר. כשיצאתי את המחסן היתה קסדתי הישנה תחת בית-שחיי. נתקלתי בה בקרן-זווית והיא העלתה במוחי רעיון לניסוי נוסף. אבק רב הצטבר עליה ואני לקחתי אותה למטבח וניקיתי אותה במטלית לחה. אחר-כך חבשתי אותה. הואיל ולבוש הייתי מכנסיים אזורחיות וחולצת-ספורט, הכפידה עלי והיתה לי למעמסה. התקנתי את רצועת-הסנטר. הקסדה הביאה עמה זכרונות מן המלחמה. קסדה טובה היתה זו, ופעם-פעמיים הצילה את חיי. ודאי שלא תפלקנה חרב, ואני רציתי לראות איך תגיב עליה החרב שלי.

החרב וזה בשקט כשיעור מטר אחד לפנים והחלה בתנועת־מטוטלת אטית : מתקרבת ומתרחקת, מתקרבת ומתרחקת. אם תינתק השערה בתנופה של התקרבות, יחדור הכלי לתוך חזי או צווארי בזווית, תוך שהוא עוקף את הקסדה. אחר־כך חדלתי מן הנסיונות להערים על החרב ; נראה היה בעליל כי אין בזה כל טעם. התעניינותי בחרב וחרדתי לה התנהלו בשלושה מישורים מקבילים. הראשון בהם היה פיזי טהור. מגסה הייתי לנחש מה הרכב הפלדה שלה ומה תהליכי החישול והחיסום. חשבתי גם על החתך והחזק של שערט סוס. הייתי מחשב את התאוצה והפגיעה של מסה נתונה הנופלת מגובה נתון, ומתוך שידעתי את סגולותיה של עצם ואת העובי של גולגולת־אנוש יכול הייתי לנחש במדויק למדי באיזה עומק יחדור החוד (לעומק רב למדי).

במישור השני היה סוגה של החרב, התקופה שאליה היא משתייכת, ארץ־מוצאה. לא יכולתי לקבוע את מקומה במדויק. אף־שהיתה נטולה קישוטים, היה זה כלי־נשק יפה מאד ובעל הרמוניה מושלמת הודות לאיזון של קו ופרופורציה. שערט הסוס שהתזיקתה צילצלה בכל מיני פעמונים : שימוש בחפות ומלפדות קודם לכניסתו של הגיילון לשימוש ; קשתות כיגור ; חבלים של שער־סוס ; איכרים ברוסיה המעלים קווצה של שער־סוס על אברי־המין שלהם כדי להגביר את הנאתה של בת־הזוג בעת האקט המיני.

אך על הכל נתתי דעתי על החרב ועלי עצמי—הנשק הזה המסוים ביחסו לאיש הזה המסוים. היו הרבה אסוציאציות, קשרים, זכרונות. למשל, במידה ידועה היתה חרב זו דומה לחרב בה השתמשתי בימות המלחמה, ולכן בלי שאגע בה בכלל ידעתי מה תחושתה מיד, איך היא משוררת מול שריון ושאר חרבות, איך היא מבקיעה בשר ועצם. צמד חרבות דומות חרצו את החריצים בקסדתי, ושלישית אחראית היתה לצלקת שלאורך לחי.

לעתים קרובות תמהתי מדוע בחרו בי האלים כדי לתלות מעלי את החרב הזאת. אמת, זילזול לא מעט גיליתי כלפיהם באומר ובמעשים, אבל רבים נהגו כמוני. הזילזול שלי אולי היה בו עודף־מה של עקשנות, הגיון, וכמעט הרגשה של שוויון, שאותו לא היו מוכנים לסבול. או אולי צריך היה לקחת מישוהו למופת, ואני פשוט הזדמנתי. במקרה הזה האחרון היתה סכנה שהחרב אכן תפול באחד הימים כדי להעמיד דברים על דיוקם. ודאי הדבר שלא התזירה אותי למוטב. זכור לי שאתה מהרגשותי הראשונות ביחס למצב כולו—שמעורבת היתה, ניתנת האמת להיאמר, במידה של פחד—היתה הרגשה של בוז קל : אלים הגונבים רעיונות מבני־תמותה, חוסר מקוריות, וכן הלאה.

לא היה מנוס מכך שלאחר זמן־מה אתרגל במידה ידועה לחרב. אנשים מתרגלים לנהוג משאיות הטעונות ניטר־גליצרין, והחרב לא היתה גרועה מזה. התחלתי אפילו לראות בה חבר, ובצאתי החוצה כשהיא מעל ראשי היה הדבר דומה קימעה לטיול שאתה יוצא אליו בלוויית כלב. בבית הייתי מנהל שיחות ארוכות עם החרב—מונולוגים, כמובן—ובשל העובדה שלא ענתה ולא התווכחה עמדי נעשיתי סבלן עוד יותר כלפיה.

נזהרתי שלא לחרוג בדיבורי על אלים מגבולות הטעם הטוב והטיעון המדעי, אולם בלי שום ליקוק-תחת. שרוע בכורסה נוחה על כוס יין וסיגר, מתבונן הייתי בחרב ואומר לה שכבר הייתי חיים ארוכים יותר מהרבה זקנים, שהרי אין החיים נמדדים בשנים החולפות אלא במה שאדם מצליח לדחוס לתוכן. רבים שלבי-הביניים בין בשנים החולפות אלא במה שאדם מצליח לדחוס לתוכן. ואכן, עצם נוכחותה של החרב השפיעה עלי לטובה. מצאתי שאני מתכנן את חיי ביתר-יעילות מאשר בתחילה, שאני מנסה להכניס בהם יותר.

במובן אחד התברר שהחרב היא מיטרד ארוך: נשים. הואיל והייתי צעיר, יפה-תואר, נבון ועשיר, מעולם לא התקשיתי כלל להשיג את הטובות ביותר מתוכן. אבל מאז באה החרב הזאת והופיעה פתאום, התחילו קשיים לצוץ. כל זמן שהיתה מתנהלת סעודה אינטימית לשנים בחווילה שלי, היה הכל כשורה. אחרי-כן, כשהתקרבת, היו שאלות בשאלות. האם יש לי איזה מושג אם, כאשר תפול החרב אי-פעם, כלום ביום תפול או בלילה? נניח שאני על ספה בעת ההיא, נאמר שאני שוכב אפיים, האם תוכל לפלח אותי ולחדור, במחילה, לתוך המזרן?

"ודאי שלא", הייתי מרגיע אותן, "ולבטח לא תפול בעוד אני גוהר על מישהי, ככה. רואת את, מיתה הטופה זו, אם תבוא אי-פעם, כוונתה לשמש עונש על זילזול שנהגתי באלים; אבל אלוהי-צדק הם, ולעולם לא יניחו לבריה טהורה וחפה-מפשע להיספות עם החוטא, לא כן?"

אוראז היו רוב אורחותי הנאות צוררות צורן חיש-מהר והולכות הביתה, ואילו האתרות נשארו בלי חמדה. מצער הוא לספר זאת, אך על הקבוצה הראשונה במנו הנשים העליונות וסעודות-המוג יותר, ואילו האחרונות היו קודם-כל משביעות-רצון פחות, ולאחר שנשארו היו מתעלסות בקרירות ובפיזור-נפש, תוך שהן שמות לב לחרב יותר מאשר אלי. אולם היתה אחת יוצאת-מן-הכלל, מאהבת ותיקה שלי שאת ביקוריה לא הצליחה החרב להפסיק גם לא להשחית. מבחינה גופנית היתה אחת הנשים היפות ביותר בארץ, ומבחינה שכלית יכלה להתמודד עם כל גבר. זה ימים רבים היינו נאהבים וידידים טובים כאחד, ופרשיות-האהבים שלנו הצדדיות והפחותות יותר מעולם לא קילקלו שום דבר בינינו. אם בדמיוני ראיתי עצמי נשוי הרי אליה הייתי נשוי, ואם חשבתי על ילדים הרי היו להם תמיד עיניים ושערות כמו שלה. היא אשר קראה תגר לראשונה במפורש על החרב. לילה אחד, בעוד אנו נחים זה בזרועות זו, ואני עודני מעליה, והחרב בתנוחתה הרגילה תחת התקרה, דיברה אל החרב. קולה המתנגן תמיד היה נחמד עוד יותר למשמע-אוזן, מלא חמימות נזרע בחשפתו של חדר-המשכב.

"קדימה", אמרה בעצלתיים וכמזמינה, "פלי. את סבורה שאנו מפחדים? תפלי ותראי. בדם צעיר ונקי נצחק לך, לזיקנה, לחלאים המסריחים, למיתות בחפירות גרפשות, לכיסאות של נכים. פלי, אנו מתגרים בך. אינך גופלת? מה את—שלדג של כסף המרתף באור-הירח או עז קשורה ברגלה? הביטי", ברוך הדפה אותי הצדה. "הביטי כשדיים ובירכיים האלה; אלה ששלחו אותך השתדלו מאד לנחות על דברים כאלה—

כברבורים, כגשם של זהב", וצחוקה המצלצל השתפך ויצא מן החדר אל הגן, וגם אני ציחקקתי לתוך הכר בעודי מכין עצמי לדקירה תחת עצם-הכתף השמאלית שלי. אך לא אירע דבר. כאשר גמרה לצחוק באה שתיקה גדולה, וכעבור שעה קלה החל זמיר לשיר בגן.

למחרת בבוקר הבחנתי באיזה שינוי קל, בלתי-מוחש כמעט, בחרב. קשה היה לומר בדיוק מהו. אילו היו חרבות צמחים כי אז הייתי אומר שנבלה קימעה. היה בה מין עימעום, כעין זה שאלומיניום או פלדת-אלחלד עוטים אותו אחרי מגע ממושך עם האוויר. ואז ניגשתי למלאכה.

נכנסתי לחדר הגרוטאות והוצאתי את חרבי שלי הישנה ותרמיל-גב אלפיוני גדול. מילקוט-הגב עקרתי את מסגרת-הפלדה הקלה עם רצועות-הכתף. למסגרת הזאת הצמדתי במאונך שני קני-במבוק קלים שגבהם קרוב לשני מטרים וחיברתי אותם למעלה בקורה אפקית קצרה יותר. מן הקורה הזאת תליתי את חרבי שלי בשערת-סוס אחת חזקה. חגרתי אל המיתקן הזה ויצאתי לטייל. חרבי שלי תלויה היתה עכשיו מעל ראשי בצד זו שסיפקו האלים.

האנשים ברחוב לטשו אלי עיניהם במשנה-ענין וכעבור שעה קלה פגשתי בידי. "מה הדבר הזה, בשם אלוהים?" שאל.

"לא-כלום", אמרתי באדישות. "חרב אחת, שתי חרבות, מה ההבדל? אל יחשוב אף אחד מהם שהוא או הם יש להם מונופול על מערכות-תלייה מורכבות". "איזה שתי חרבות?" שאל.

לאט-לאט ובזהירות רבה נשאתי עיני. רק חרבי שלי היתה שם למעלה. השניה נעלמה.

"עזור לי להוריד את הדבר הזה", ביקשתי.

שאר אותו יום, ועוד זמן רב אחרי-כן, הייתי נושא עיני ומצפה לחזירתה של החרב. אך היא לא חזרה מעולם.

מאנגלית: א. אמיר